II

(Rättsakter vilkas publicering inte är obligatorisk)

KOMMISSIONEN

KOMMISSIONENS BESLUT

av den 11 april 2000

om det statliga stöd som Förbundsrepubliken Tyskland planerar att genomföra till förmån för Microelectronic Innovation GmbH, Frankfurt/Oder (Brandenburg)

[delgivet med nr K(2000) 1063]

(Endast den tyska texten är giltig)

(Text av betydelse för EES)

(2000/567/EG)

EUROPEISKA GEMENSKAPERNAS KOMMISSION HAR FATTAT DETTA BESLUT

med beaktande av fördraget om upprättandet av Europeiska gemenskapen, särskilt artikel 88.2 första stycket i detta,

med beaktande av avtalet om Europeiska ekonomiska samarbetsområdet, särskilt artikel 62.1 a i detta,

med beaktande av rådets förordning (EG) nr 659/1999 av den 22 mars 1999 om tillämpningsföreskrifter för artikel 93 i EG-fördraget [1], särskilt artikel 14,

efter att i enlighet med nämnda artiklar ha gett berörda parter tillfälle att yttra sig [2] och med beaktande av dessa synpunkter, och

av följande skäl:

I. FÖRFARANDE

(1) Sedan det genom en artikel i ”Handelsblatt” den 22 augusti 1996 hade blivit känt att delstaten Brandenburg hade för avsikt att bevilja stöd till System Microelectronic Innovation GmbH (SMI) till ett belopp av 10 miljoner tyska mark, uppmanade kommissionen den 2 september 1996 [3] och den 23 januari 1997 [4] Förbundsrepubliken Tyskland att lämna ytterligare upplysningar. Trots denna uppmaning inkom till kommissionen inget officiellt meddelande, och ännu mindre någon formell anmälan från Förbundsrepubliken Tyskland. Stödet var även föremål för diskussion under flera möten tillsammans med företrädare för kommissionen och delstaten Brandenburg. Företrädarna för delstaten Brandenburg kunde emellertid inte ge kommissionen några närmare upplysningar om det aktuella företaget. Den 9 juni 1997 registrerades ärendet som statligt stöd under NN 80/97.

(2) Genom en skrivelse av den 5 augusti 1997 [5] underrättade kommissionen de tyska myndigheterna om sitt beslut att inleda det förfarande som anges i artikel 88.2 i EG-fördraget avseende detta stöd. Kommissionens beslut om att inleda förfarandet har offentliggjorts i *Europeiska gemenskapernas officiella tidning* [6]. Kommissionen ändrade i enlighet med detta ärendets nummer till C 45/97. Vid detta tillfälle uppmanade kommissionen övriga berörda parter att inom en månad från datum för tillkännagivandet inkomma med synpunkter i fråga om åtgärden.

(3) De tyska myndigheterna reagerade på beslutet om att inleda förfarandet genom en skrivelse av den 6 oktober 1997 (registrerad den 6 oktober 1997) och den 29 januari 1998 (registrerad den 30 januari 1998). Ytterligare upplysningar överlämnades genom skrivelser av den 28 november 1998 (registrerad den 5 januari 1999), den 15 mars 1999 (registrerad den 16 mars 1999), den 7 juni 1999 (registrerad den 9 juni 1999), den 12 juli 1999 (registrerad den 13 juli 1999) samt den 29 juli

[1] EGT L 83, 27.3.1999, s. 1.
[2] EGT C 352, 20.11.1997, s. 3.
[3] Skrivelse D/52388.
[4] Skrivelse D/50321.
[5] Skrivelse D/6624.
[6] Se fotnot 2.

1999 (registrerad den 30 juli 1999). I den senaste skrivelsen angav de tyska myndigheterna att man hittat en ny investerare till MD & D, dotterbolag till SIMI, och lämnade även ytterligare detaljerade upplysningar. Eftersom de tyska myndigheterna inte lämnade några övriga upplysningar i ärendet, ställde kommissionen genom en skrivelse av den 1 december 1999 några kompletterande frågor. De tyska myndigheterna besvarade skrivelsen den 23 december 1999. Eftersom upplysningarna fortfarande inte på ett tillfredsställande sätt gav svar på kommissionens frågor, meddelade kommissionen den 13 januari 2000 genom en skrivelse som tillsammans med några avslutande frågor innehöll en hänvisning om att den skulle utfärda ett slutgiltigt beslut på grundval av de upplysningar som den hade till sitt förfogande. Den 7, 14 och 24 februari 2000 samt den 6 mars 2000 meddelade de tyska myndigheterna för sista gången upplysningar beträffande SIMI och MD & D

(4) Från övriga berörda parter kom endast – genom en skrivelse av den 8 december 1997, som registrerades den 23 december 1997 – ett yttrande, där man stödde kommissionens beslut om att inleda förfarandet. Detta yttrande översändes till de tyska myndigheterna, som i sin tur meddelade kommissionen sina synpunkter genom en skrivelse av den 21 juli 1998 (registrerad den 22 juli 1998).

II. **BAKGRUND**

(5) Före återföreningen var VEB/Kombinat Halbleiterwerk Frankfurt/Oder med 8 500 anställda marknadsledande inom sitt område inom hela Comecon. Bolagets huvudsakliga verksamhet var tillverkning av kundanpassade kopplingskretsar. Bolaget hade sitt säte i delstaten Brandenburg. Det ursprungliga bolaget Mikroelektronik und Technologie Gesellschaft mbH (MTG) bytte den 1 mars 1993 namn till Halbleiter Electronic Frankfurt (O) GmbH (HEG) och skulle fortsätta att driva MTG:s viktigaste affärsområden. Samma dag bildades genom ett samriskföretag ett nytt bolag tillsammans med det amerikanska bolaget Synergy Semiconductor Corporation (SSC), vilket förvärvade 49 % av aktierna i MTG. Vid samma tid i januari 1993 sålde MTG återstående 51 % av aktierna till Treuhandanstalt (THA), som genom bidrag till HEG på totalt 63 miljoner tyska mark möjliggjorde en fortsatt drift av bolaget. Den 1 december 1993 bytte HEG namn till System Mikroelektronik GmbH (SMI). Den 28 juni 1994 förde THA över sin andel på 51 % till delstaten Brandenburg. Delstaten gav å sin sida i uppdrag åt C & L Treuarbeit Deutsche Revision att förvalta denna andel. Den 25 april 1997 tvingades SMI att lämna in sin konkursansökan och omvandlades därmed till SMI i.G. (SMI:s konkursbo). Konkursförfarandet inleddes den 1 juli 1997. Företaget hade fortfarande vid denna tidpunkt 370 anställda.

(6) SMI inställde sin verksamhet den 30 juni 1997. Den 29 januari 1998 överlämnade de tyska myndigheterna detaljerad information om det rättsliga konkursförfarandet. Konkursförvaltaren beslöt att säkerställa driften av bolaget och bildade därför den 30 juni 1997, genom övertagande av bolagets tillgångar, ett nytt bolag under namnet Silicium Microelektronik Integration GmbH Frankfurt/Oder (SIMI). Bolaget som hade ett grundkapital på 500 000 tyska mark kunde därmed fortsätta driften av affärsverksamheten med cirka 105 anställda. Samtliga aktier i SIMI tillhörde det konkursförsatta SMI. Den 1 juli 1997 bildade konkursförvaltaren ett dotterbolag, som till 100 % ägdes av SIMI, kallat Microelectronic Design & Development GmbH (MD & D), vars verksamhet skulle omfatta områdena konsultverksamhet, marknadsföring, utveckling och utformning av mikroelektroniska produkter och tjänster.

(7) Den 29 januari 1999 meddelade förbundsregeringen att bidragen från delstaten Brandenburg inte uppgick till de 67 miljoner tyska mark som angetts i den formella idéskiss (concept book) som delstaten Brandenburg överlämnat vid början av 1997. I verkligheten uppgick beloppet till 70,3 miljoner tyska mark ([7]). På grundval av dessa informationer hade finansministeriet i delstaten godkänt dessa åtgärder.

(8) Därefter försökte delstaten Brandenburg och konkursförvaltaren gemensamt att sälja SIMI till en privat investerare. Som en följd av privatiseringsförsöken planerade förvaltaren att sälja SIMI-aktierna och förmögenhetsvärdena i det konkursförsatta SMI till Integrated Semiconductor Technologies GmbH (IST). Avtalet hävdes emellertid, eftersom IST fram till den 25 juni 1999 inte hade kunnat uppfylla ramvillkoren i köpeavtalet.

(9) När förhandlingarna med IST slutligen avbröts, underrättade de tyska myndigheterna den 29 juli 1999 kommissionen om att nya förhandlingar hade inletts med Megaxess Inc. (USA), en affärspartner till IST. Dessa förhandlingar genomfördes med positivt resultat och SIMI såldes till Megaxess. Genom avtalet av den 28 juni 1999 avyttrades 80 % av aktierna i MD & D till Megaxess. Resterande 20 % såldes till tre av de anställda i MD & D. Med verkan per den 14 juli 1999 förvärvade MD & D dels aktierna i SIMI till deras nominella värde på 50 000 tyska mark, dels de rörliga anläggningstillgångarna i det konkursförsatta SMI till ett pris av 1,7 miljoner tyska mark. Med andra ord övertog dotterbolaget både aktierna i det nybildade bolaget SIMI, det tidigare moderbolaget, och anläggningstillgångarna i det ursprungliga bolaget SMI som var satt i konkurs.

III. **FINANSIELLA ÅTGÄRDER**

3.1 **Finansiella åtgärder till förmån för SMI**

(10) Enligt de uppgifter som den tyska regeringen lagt fram har SMI erhållit finansiellt stöd från två olika källor: *THA*

(miljoner DEM)

Översikt	
Investeringsbidrag från 1993	45
Ekonomiska bidrag	18
Flyttningsaktiviteter 1995 (ej närmare specificerade)	1,8
Totalt	64,8

([7]) På grund av bristande information hade kommissionen i beslutet om att inleda förfarandet lämnat det exakta beloppet öppet och därmed uttryckt sitt tvivel beträffande stödets exakta storlek. Beslutet om att inleda förfarandet och detta beslut gäller därför stödet från delstaten Brandenburg till dess totala belopp på 70,3 miljoner tyska mark.

Delstaten Brandenburg

(miljoner DEM)

Översikt	
Förlustutjämning 1993–1997 genom lån	70,3
Totalt	70,3

(11) Av de finansiella åtgärder som THA bidrog med användes 63 miljoner mark till investeringar och 1,8 miljoner mark till ej närmare specificerade flyttningsaktiviteter. Bidraget på 70,3 miljoner mark från delstaten Brandenburg utnyttjades till att utjämna förlusterna från 1993 till 1997. Det totala beloppet för de finansiella åtgärderna uppgick därmed till 135,1 miljoner mark.

(12) Delstaten Brandenburg har anmält sina fordringar till konkursförfarandet. THA:s finansiella åtgärder har inte återkrävts.

3.2 **Finansiella åtgärder till förmån för SIMI**

(13) Enligt uppgifter från den tyska regeringen fick SIMI del av följande finansiella åtgärder:

— Den 29 juli 1997 beviljade delstaten Brandenburg SIMI ett lån på 4 miljoner mark för att möjliggöra en fortsatt drift av det konkursförsatta SMI. Lånefristen fastställdes till den 30 juni 1999 och räntan låg 3 % över marknadsräntan. Enligt den information som den tyska regeringen meddelade i skrivelsen av den 7 februari 2000 hade detta lån fortfarande inte återbetalats.

— Dessutom skulle Bundesanstalt für vereinigungsbedingte Sonderaufgaben (BvS) med 1 miljon mark täcka det negativa rörelseresultat som SIMI förväntades visa under de 12 månaderna fram till juni 1998.

3.3 **Finansiella åtgärder till förmån för MD & D**

(14) Eftersom MD & D enligt information från de tyska myndigheterna varken fått eller kommer att få stöd, begränsas denna granskning till att omfatta de finansiella åtgärderna till förmån för SMI och SIMI.

IV. **KOMMISSIONENS BESLUT OM ATT INLEDA FÖRFARANDET I ENLIGHET MED ARTIKEL 88.2 I EG-FÖRDRAGET**

(15) När förfarandet inleddes utgick kommissionen från det faktum att delstaten Brandenburg under åren, innan det rättsliga konkursförfarandet inleddes 1997, förgäves hade försökt att privatisera SMI.

(16) Enligt den inofficiella informationen i den idéskiss (concept book) som de tyska myndigheterna överlämnade vid början av 1997 erhöll bolaget mellan 1993 och 1997 stöd från THA och delstaten Brandenburg på totalt 131 miljoner mark. Visserligen var det fortfarande oklart om stödet till förmån till SMI var begränsat till detta bidrag. På grund av bristen på mer detaljerad information gick det inte att fastställa, om det var aktuellt att tillämpa någon av undantagsreglerna i artikel 87 i EG-fördraget.

(17) Hittills hade kommissionen, trots att den uppmanat de tyska myndigheterna att överlämna en formell anmälan, inte erhållit några officiella uppgifter som skulle kunna möjliggöra en analys av det stöd som under de senaste åren utbetalats till SMI. Kommissionen hade heller inte någon konkret kännedom om bolagets framtida planer.

Vidare kunde det inte klarläggas, huruvida de medel som THA 1993 ställde till förfogande var ett bidrag eller ett lån. Det kunde därför inte undersökas om denna åtgärd var förenlig med den då gällande Treuhandordningen från 1992 ([8]).

Detsamma gällde lånet från delstaten Brandenburg.

Kommissionen kunde inte heller fastställa om försäljningen av SMI (då fortfarande HEG) till SSC motsvarade de konkurrensregler som gällde inom gemenskapen.

(18) Kommissionen uppmanade därför Förbundsrepubliken Tyskland ([9]), att överlämna samtlig information som var nödvändig för att den skall kunna granska om det stöd som redan utbetalats och planerat framtida stöd är förenliga med artikel 92 (numera artikel 87) i EG-fördraget. Trots kommissionens uppmaning har de tyska myndigheterna fortfarande inte lämnat in någon formell anmälan.

V. **SYNPUNKTER FRÅN ÖVRIGA BERÖRDA PARTER**

(19) Som en reaktion på beslutet om att inleda förfarandet inkom till kommissionen endast ett yttrande från övriga berörda parter. Organisationen Swedish Electronic Component Manufacturers Association (SECA) ansåg att det var motiverat att inleda förfarandet, eftersom SMI genom stöd hade åtnjutit konkurrensfördelar jämfört med övriga bolag som är verksamma på marknaden.

(20) De tyska myndigheterna svarade att de inte hade kunnat besvara yttrandet från SECA, eftersom organisationen inte hade nämnt vilken marknad man åsyftade.

VI. **SYNPUNKTER FRÅN DE TYSKA MYNDIGHETERNA**

(21) Genom en skrivelse av den 6 oktober 1997, som inkom från de tyska myndigheterna som svar inom föreskriven tidsfrist, förklarade de att THA:s bidrag till SMI under 1993 på totalt 64,8 miljoner mark utgjorde stöd i enlighet med en THA-regel och därmed följde gemenskapsrätten. Skrivelsen innehöll emellertid ingen information om det stöd på totalt 70,3 miljoner mark som delstaten Brandenburg beviljat. Den 7 februari 2000 förklarade de tyska myndigheterna att detta lån hade beviljats på marknadsmässiga villkor.

([8]) E 15/92; enligt denna stödordning var lån men inte bidrag tillåtna.
([9]) EGT C 119, 17.4.1997, s. 4 och 8.

(22) I sitt kompletterande svar den 29 januari 1998 kommenterade de tyska myndigheterna de finansiella åtgärderna till förmån för SIMI. Det handlade inte om stöd, eftersom SIMI var ett nytt bolag och därför inte kunde bedömas som ett bolag i svårigheter. Gemenskapens riktlinjer för statligt stöd till undsättning och omstrukturering av företag i svårigheter ([10]) skulle därför inte tillämpas.

VII. **BEDÖMNING AV STÖDET**

(23) Fram till 1995 kunde den europeiska halvledarbranschen glädja sig åt en snabb tillväxt och höga vinster. Produktionsprocessens globalisering och storleken hos de viktigaste producenterna i Europa eller i andra länder stimulerar de mest betydande aktörerna till att etablera sig på världsmarknaden. Handeln inom gemenskapen är emellertid en viktig faktor, och på den marknaden är konkurrensen livlig. Åtgärderna till förmån för dels SMI, dels SIMI torde därför påverka handeln och konkurrensen mellan företagen på halvledarmarknaden.

(24) De enskilda åtgärderna skall följaktligen bedömas i enlighet med artikel 87.1 i EG-fördraget, eftersom de beviljats ur statliga medel och därmed hotar att snedvrida konkurrensen, påverka handeln mellan medlemsstaterna och ge investerarna en fördel, eftersom de befriar dem från kostnader som de annars hade varit tvungna att bära själva.

(25) Det framgår av de dokument som kommissionen lagt fram att båda bolagen, sett till deras situation, ansetts vara bolag i svårigheter. Både SMI och SIMI led svåra förluster vid den tidpunkt då de beviljades stöd. SMI blev kort därefter insolvent och gick i konkurs. SIMI, från början ett av SMI helägt dotterbolag, med ett mycket begränsat bolagskapital och utan egna förmögenhetstillgångar, kunde endast fungera som bolag genom att utnyttja SMI:s förmögenhetstillgångar mot en avgift på 12 000 mark per månad. Även om SIMI var en ny juridisk person, kunde det under dessa omständigheter inte vara verksamt under normala marknadsvillkor och bör därför anses vara ett företag i svårigheter. Dessutom var det under lång tid omöjligt att hitta en investerare som var villig att överta verksamheten i detta företag. Slutligen konstaterar kommissionen att de tyska myndigheterna, trots kommissionens anmodan om att inkomma med upplysningar, inte kunnat lägga fram några påtagliga belägg för att SMI och SIMI inte var företag i svårigheter.

7.1 **Finansiella åtgärder till förmån för SMI**

(26) Till förmån för SMI beviljades följande finansiella åtgärder:

— Bidrag från THA på totalt 64,8 miljoner mark.

Enligt de tyska myndigheterna grundade sig de finansiella åtgärderna från THA på THA:s andra och tredje stödordning ([11]). Enligt kommissionens uppfattning täcktes dessa bidrag från THA på totalt 64,8 miljoner mark under åren 1993 och 1995 inte av dessa stödordningar.

Förutom i fallet med privatiseringarna får enligt dessa stödordningar endast lån och garantier beviljas. Beträffande SMI ingick emellertid bidragen i en transaktion, där THA endast sålde 49 % av SMI:s aktier till SSC. THA fortsatte följaktligen att vara majoritetsägare i SMI. Enligt de tyska myndigheternas uppfattning ”privatiserades” bolaget vid den tidpunkten genom en försäljning till den privata investeraren SSC. De gör gällande att THA:s stödordning inte innehåller någon information huruvida en faktisk ”privatisering” förutsätter att majoriteten av bolagets aktier överförs från en offentlig till en privat institution. Dessutom ingriper fördraget inte i medlemsstaternas egendomsordning enligt artikel 295 i EG-fördraget. Även en offentlig ägare skulle därmed kunna betraktas som investerare. I enlighet med denna innebörd hade bidragen beviljats. Följaktligen kunde den ovan nämnda transaktionen anses vara en privatisering i den mening som avses i riktlinjerna. I enlighet med denna innebörd hade bidragen beviljats.

Kommissionen anser att detta avtal inte kan betecknas som ”privatisering” i den mening som avses i THA:s stödordningar.

Enligt dessa stödordningar beviljades bidrag i samband med en privatisering just på grund av THA:s mycket specifika uppgift, nämligen att omvandla en statlig planekonomi till en marknadsekonomi ([12]). Målet för den typen av stöd kan dock endast åstadkommas när bolag i offentlig ägo säljs och deras kontroll överförs till privata investerare. Av principen i artikel 295 i EG-fördraget, enligt vilken fördraget inte ingriper i de olika medlemsstaternas egendomsordningar, följer alltså inte att varje försäljning av aktier i statliga företag är att anse som en privatisering. I det aktuella fallet behöll en offentlig institution dels en majoritet i bolaget, dels den oinskränkta kontrollen över dess verksamhet, medan de privata aktieägarna endast ägde en minoritet av aktierna.

Därför kan det beviljade stödet på totalt 64,8 miljoner mark inte anses falla under THA:s andra och tredje stödordning.

Dessa finansiella åtgärder täcktes därmed inte av en godkänd stödordning och måste bedömas enskilt inom ramen för detta förfarande. THA ägde 51 % av

([10]) EGT C 368, 23.12.1997, s. 12.

([11]) E 15/92 och N 768/94.

([12]) Se kommissionens beslut om THA:s första stödordning ärende NN 108/91.

aktierna i SMI när det beviljade bidragen, men ökade inte samtidigt sin andel som en följd av bidragen. Övriga aktieägare gav inte några liknande bidrag. Kommissionen anser att en privat investerare inte skulle gjort en så stor investering under dessa omständigheter. Därmed utgör detta bidrag ett statligt stöd i den mening som avses i artikel 87.1 i EG-fördraget. Dessa åtgärder måste dessutom enligt artikel 88.3 i EG-fördraget anmälas som ett ad hoc-stöd till kommissionen, innan de beviljas. De tyska myndigheterna har inte följt denna anmälningsskyldighet, eftersom bidragen från THA hade beviljats utan att kommissionen dessförinnan hade godkänt dem. Stödet beviljades följaktligen olagligt.

— Lån från delstaten Brandenburg till SMI på 70,3 miljoner mark.

De tyska myndigheterna argumenterade för att detta lån hade beviljats till marknadsmässiga villkor. Vid tidpunkten för lånet var SMI visserligen ett företag i svårigheter med höga förluster och stigande skulder. Kommissionen utgår från att någon privat kreditgivare inte beviljat ett så högt lån under dessa omständigheter. Dessutom kan det konstateras att de tyska myndigheterna, trots de krav som ställts på dem, inte har lagt fram påtagliga belägg för att delstaten Brandenburg agerade som en privat kreditgivare. Därför drar kommissionen den slutsatsen att även detta lån utgör ett statligt stöd i den mening som avses i artikel 87.1 i EG-fördraget. Stödet godkändes av delstatens finansministerium men varken anmäldes till eller godkändes av kommissionen. Inte heller grundar det sig på någon stödordning som tidigare godkänts av kommissionen. Av den anledningen förelåg det en skyldighet att även anmäla detta stöd enligt artikel 88.3 i EG-fördraget. Eftersom Tyskland brutit mot anmälningsskyldigheten genom att inte anmäla stödet var även beviljandet av detta stöd olagligt.

7.2 **Finansiella åtgärder till förmån för SIMI**

(27) Det nybildade bolaget SIMI beviljades följande finansiella åtgärder:

— Lån till ett belopp av 4 miljoner mark från delstaten Brandenburg till förmån för det nybildade bolaget SIMI.

Lånet beviljades 1997 med stöd av ett godkännande av delstatens finansministerium. Även detta lån är att anse som stöd i den mening som avses i artikel 87.1 i EG-fördraget, eftersom varken någon privat bank eller privat investerare hade beviljat finansiella medel till ett företag i svårigheter: utan kapital, utan egna anläggningstillgångar och utan relevanta säkerheter.

— Från BvS en utbetald förlustutjämning till ett belopp av 1 miljon mark för 12 månader fram till juni 1998.

Eftersom BvS inte erhöll någon motprestation för sitt bidrag, bör även denna åtgärd betraktas som stöd i den mening som avses i artikel 87.1 i EG-fördraget.

(28) Kommissionen hänvisar till att den vid sitt beslut om att inleda förfarandet mot det konkursförsatta SMI nämnde samtliga de stöd som redan beviljats och skulle komma att beviljas. När SIMI beviljades stöd ägdes det helt av det konkursförsatta SMI, och någon privat investerare kunde man inte hitta. Eftersom det inte fanns något som tydde på att SIMI affärsmässigt skulle agera självständigt gentemot moderbolaget SMI, hundraprocentig ägare till SIMI, kan man utgå från att SMI i praktiken kontrollerade SIMI. Åtgärderna till förmån för SIMI kan följaktligen även klassificeras som stöd till förmån för det konkursförsatta SMI. Det skulle därmed även omfattas av beslutet om att inleda förfarandet. I sin skrivelse från februari 2000 framförde även de tyska myndigheterna tydligt denna åsikt. Dessa stödåtgärder skall därför inbegripas i detta beslut och skulle ha anmälts enligt artikel 88.3 i EG-fördraget. Genom att Förbundsrepubliken Tyskland inte anmälde detta stöd har man inte fullgjort denna skyldighet. Av den anledningen beviljades även dessa stödåtgärder olagligt.

VIII. **STÖDÅTGÄRDERNAS FÖRENLIGHET MED FÖRDRAGET**

(29) Det bör numera prövas om stödåtgärderna kan undantas från det principiella förbudet mot stöd enligt artikel 87.1 i EG-fördraget. Kommissionen har dessutom prövat om undantagsbestämmelserna i artikel 87.2 och 87.3 i EG-fördraget kan tillämpas. Undantagsbestämmelserna i artikel 87.2 i EG-fördraget skulle kunna tjäna som grundval för att förena stödet med villkoren för den gemensamma marknaden. Visserligen är stödåtgärderna inte a) stöd av social karaktär som ges till enskilda konsumenter, b) stöd för att avhjälpa skador som orsakats av naturkatastrofer eller andra exceptionella händelser och c) stöd som är nödvändigt för att uppväga de ekonomiska nackdelar som uppkommit genom Tysklands delning. Inte heller kan undantagsbestämmelserna i artikel 87.3 b och 87.3 d i EG-fördraget, som gäller viktiga projekt av gemensamt europeiskt intresse eller att främja kultur och bevara kulturarvet, tillämpas. De tyska myndigheterna har inte heller försökt att rättfärdiga stödet på grundval av ovan nämnda orsaker.

(30) Beträffande undantagsbestämmelserna i artikel 87.3 a i EG-fördraget har kommissionen tagit hänsyn till att de nya tyska delstaterna faller under bestämmelsen i artikel 87.3 a i EG-fördraget, nämligen som regioner där levnadsstandarden är onormalt låg eller där det råder allvarlig brist på sysselsättning ([13]). Visserligen bör det

([13]) N 464/93, skrivelse av den 22 april 1994, SG (94) D/5633; N 613/96, skrivelse av den 23 januari 1997, SG (97) D/488.

först hänvisas till punkt 2 i riktlinjer för statligt stöd för regionala ändamål ([14]) enligt vilken ett enskilt ad hoc-stöd till förmån för endast ett bolag visserligen i väsentlig grad kan påverka konkurrensen på den aktuella marknaden men endast i ringa grad påverka den regionala utvecklingen. Därför har kommissionen den uppfattningen, med undantag för när motsatsen kan bevisas, att ett sådant stöd inte uppfyller förutsättningarna i de nämnda riktlinjerna för statligt stöd för regionala ändamål. Den tyska regeringen har inte på något sätt kunnat påvisa att jämvikten kan garanteras mellan den snedvridning av konkurrensen som stödet skulle kunna medföra och dess positiva inverkan på utvecklingen i ett eftersatt område. Vidare gäller enligt punkt 2 fotnot 10 i riktlinjer för statligt stöd för regionala ändamål speciella bestämmelser för ad hoc-stöd till företag i svårigheter (gemenskapens riktlinjer för statligt stöd till undsättning och omstrukturering), och dessa har inte utformats som regionalt stöd. Ovan beskrivna stödåtgärder tycks inte heller vara förknippade med speciella investeringar och skall därför betraktas som driftstöd. Enligt punkt 4.15 i riktlinjer för statligt stöd för regionala ändamål kan den typen av stöd endast beviljas om i) de kan motiveras på grund av att de bidrar till den regionala utvecklingen eller på grundval av stödets karaktär och ii) stödets nivå står i förhållande till de handikapp som det är avsett att kompensera. Dessutom måste driftstödet enligt punkt 4.17 vara begränsat i tid och trappas ner stegvis. De tyska myndigheterna har inte påvisat att dessa förutsättningar har uppfyllts. Eftersom några av dessa åtgärder kan klassificeras som investeringsstöd måste dessutom stödmottagarens bidrag till finansieringen av dessa enligt punkt 4.2 i riktlinjer för statligt stöd för regionala ändamål uppgå till lägst 25 % för att därigenom garantera att de produktiva investeringarna är lönsamma och sunda. I det aktuella fallet är inte heller denna förutsättning uppfylld.

(31) Stödåtgärderna från BvS och delstaten Brandenburg till förmån till SMI och SIMI betecknades som omstruktureringsstöd, med vars hjälp lönsamheten i ett företag i svårigheter skall återställas. Av den anledningen prövar kommissionen särskilt undantaget i artikel 87.3 c i EG-fördraget beträffande ”stöd för att underlätta utveckling av vissa näringsverksamheter eller vissa regioner, när det inte påverkar handeln i negativ riktning i en omfattning som strider mot det gemensamma intresset”, eftersom stödet framför allt har till syfte att omstrukturera ett företag som befinner sig i svårigheter. Den typen av stöd kan anses vara förenligt med den gemensamma marknaden, när de relevanta förutsättningarna är uppfyllda. Dessa förutsättningar finns medtagna i gemenskapens riktlinjer för bedömning av statligt stöd till undsättning och omstrukturering av företag i svårigheter ([15]), som har tillämpats sedan 1994, och i kommissionens åttonde årsrapport om konkurrenspolitiken ([16]) för perioden dessförinnan. Enligt dessa får undsättningsstöd endast beviljas för den tidsperiod (i allmänhet inte längre än sex månader) som anses nödvändig för att genomföra en saneringsplan. Ett omstruktureringsstöd får endast beviljas på grundval av en lämplig omstruktureringsplan.

([14]) EGT C 74, av den 10 mars 1998, s. 9. Enligt punkt 6.1 i dessa riktlinjer bedömer kommissionen om det regionala stödet är förenligt med den gemensamma marknaden på grundval av dessa riktlinjer så snart som dessa antagits.

([15]) Se fotnot 10. Dessa riktlinjer har nyligen ersatts (EGT C 288, 9.10.1999, s. 2). I punkt 101 b) i de nya riktlinjerna förutsätts dock att för icke anmält stöd skall de riktlinjer som var i kraft vid den tidpunkt när stödet beviljades utgöra grundval.

8.1 **Stöd till förmån för SMI**

(32) En absolut förutsättning för varje omstruktureringsplan måste vara att den skall göra det möjligt att återställa företagets långsiktiga lönsamhet inom en rimlig tid och på grundval av realistiska antaganden om att företaget affärsmässigt kan utvecklas positivt. Trots ett flertal skriftliga uppmaningar och anmodan om att inkomma med upplysningar har de tyska myndigheterna aldrig lagt fram någon omstruktureringsplan, genom vilken kommissionen hade kunnat förvissa sig om att SMI inom en rimlig tid kommer att återställa sin lönsamhet.

(33) Kommissionen har snarare intrycket att de finansiella ansträngningarna från THA och delstaten Brandenburg aldrig åtföljdes av någon omstruktureringsplan. Den idéskiss (concept book) som lades fram kan inte anses gälla som omstruktureringsplan, eftersom den till kommissionen inte förmedlar någon officiell information som skulle kunna göra det möjligt att bedöma stödet. Delstaten Brandenburgs stöd beviljades uteslutande i form av ett förlustutjämningsbidrag. Att bevilja stöd för en förlustutjämning är endast tillåtet inom ramen för en omstrukturering för att därigenom underlätta företagets möjligheter att starta sin verksamhet. I det aktuella fallet bidrog emellertid stödet uppenbarligen till att hålla ett företag vid liv, ett företag som annars skulle ha försvunnit från marknaden.

(34) Vidare har det inte påvisats om de övriga förutsättningarna i riktlinjerna för stöd till undsättning och omstrukturering är uppfyllda, särskilt när det gäller att förhindra otillbörlig snedvridning av konkurrensen och om stödet är nödvändigt.

(35) Trots alla ansträngningar blev emellertid slutresultatet att man varken lyckades återställa SMI:s lönsamhet eller förhindra företagets konkurs.

(36) Eftersom förutsättningarna i riktlinjerna inte uppfylldes, kan stödåtgärderna till förmån för SMI inte undantas från förbud mot stöd i enlighet med artikel 87.3 c i EG-fördraget. På grund av tidigare nämnda omständigheter är såväl bidragen från BvS till ett belopp av 64,8 miljoner tyska mark som lånet från delstaten Brandenburg till ett belopp av 70,3 miljoner tyska mark oförenliga med den gemensamma marknaden i den mening som avses i artikel 87.1 i EG-fördraget.

([16]) Se punkterna 177 och 227–228.

8.2 **Stöd till förmån för SIMI**

(37) SIMI grundades genom ett övertagande av anläggningstillgångarna i bolaget SMI som försatts i konkurs, ett så kallat ”auffanggesellschaft”. Vanligtvis är inte riktlinjerna för undsättning och omstrukturering av företag tillämpliga på bolag som är baserade på anläggningsvärden, eftersom de är befriade från det ursprungliga bolagets förpliktelser och kan därmed inte betraktas som ett företag i svårigheter. De rekonstruktionslösningar ([17]) som tillämpats för företag i de nya delstaterna utgör undantagsfall, eftersom man här inte endast genomförde en avyttring av förmögenhetsvärdena utan hela verksamheten i det företag som befann sig i ett konkursförfarande drevs vidare. Vad beträffar dessa nya företag tog man vid tillämpningen av de nämnda riktlinjerna hänsyn till företagens enorma svårigheter som främst var en följd av kapitalbrist och föråldrade anläggningar. Beviljandet av omstruktureringsstöd till SIMI är därför lagligt på grund av att företaget under övergångsfasen från planekonomi till marknadsekonomi befann sig i en historiskt och ekonomiskt exceptionell situation samt med hänsyn till den särskilda roll som Treuhandanstalts efterträdare BvS hade. Självklart inskränker sig detta undantag till att enbart omfatta de nya delstaterna i Förbundsrepubliken Tyskland.

(38) Genom en skrivelse av den 30 januari 1998 har de tyska myndigheterna lagt fram en omstruktureringsplan för SIMI. Denna omfattade emellertid endast tiden från det SMI:s konkursförfarande hade inletts fram till mitten av 1998. Någon ytterligare plan för tiden därefter lades inte fram. Denna plan kan därför inte anses ha samma dignitet som en omstruktureringsplan i den mening som avses i de nämnda riktlinjerna. Under den tidsperiod som omfattades av den framlagda planen hade man inte lyckats återställa företagets lönsamhet. Det viktigaste kriteriet i riktlinjerna för undsättning och omstrukturering hade därmed inte uppfyllts.

(39) Eftersom det inte fanns någon privat investerare som var villig att överta SIMI, kunde kommissionen inte heller bedöma om stödet var rimligt, och om investeraren i väsentlig grad bidragit till omstruktureringsplanen.

(40) Eftersom förutsättningarna i riktlinjerna för undsättning och omstrukturering inte uppfylldes, kan inte heller stödåtgärderna till förmån för SIMI utgöra undantag från förbudet mot stöd enligt artikel 87.3 c i EG-fördraget. På grund av tidigare nämnda omständigheter är dels bidragen och lånet från delstaten Brandenburg till ett belopp av 4 miljoner mark, dels de 1 miljoner mark som BvS beviljade oförenliga med den gemensamma marknaden i den mening som avses i artikel 87.1 i EG-fördraget.

([17]) Se kommissionens skrivelser om godkännande av den 16 april 1997 och den 30 april 1997 om statligt stöd N 874/96 och NN 139/96 till förmån för UNION Werkzeugmaschinen GmbH och skrivelse D/3428 av den 2 maj 1997 om statligt stöd N 887/96 till förmån för FORON Haus- und Küchentechnik GmbH och skrivelse D/4047 av den 28 maj 1997; se även de nya riktlinjerna för statligt stöd till undsättning och omstrukturering av företag i svårigheter, fotnot 15.

IX. **ÅTERBETALNING AV STÖD**

(41) När det gäller antagandet om att effektiv konkurrens skall återställas vad gäller stödåtgärder som varken är lagliga eller förenliga med den gemensamma marknaden föreskrivs det i artikel 14.1 i förordning (EG) nr 659/1999 att ”Vid negativa beslut i fall av olagligt stöd skall kommissionen besluta att den berörda medlemsstaten skall vidta alla nödvändiga åtgärder för att återkräva stödet från mottagaren”. Kommissionen har därför beslutat att Tyskland skall återkräva stödet från mottagaren.

(42) Med hänsyn till de senaste ändringarna som gäller mottagaren av stödet anser kommissionen det lämpligt att ytterligare definiera vad skyldigheten att återkräva stödet innebär.

(43) I enlighet med kommissionens praxis och rättspraxis i Europeiska gemenskapernas domstol måste stödet återkrävas av det företag som faktiskt erhållit stödet. Om mottagaren därefter såldes måste stödet återkrävas från köparen, oberoende av om de aktuella beloppen beaktats i köpevillkoren eller inte. En princip som har en annorlunda lydelse i nationell lagstiftning kan här inte utgöra hinder för en obegränsad tillämpning av gemenskapsrätten ([18]).

9.1 **Beviljat stöd till SIMI**

(44) I den mån detta beslut gäller beviljat stöd till SIMI kan det konstateras att bolagets aktier såldes till MD & D den 14 juli 1999. Detta stöd skall därför återkrävas från MD & D.

9.2 **Beviljat stöd till SMI**

(45) I den mån detta beslut gäller beviljat stöd till SMI anser kommissionen att en medlemsstat, om den på ett korrekt sätt genomför ett kommissionens beslut, enligt vilket det statliga stödet skall återkrävas, måste uppträda som en privat kreditgivare och agera med minst samma ambition som den till exempel skulle göra vid indrivning av skatte- eller socialförsäkringsskulder. Lagen i en enskild medlemsstat får inte tillämpas på ett mindre gynnsamt sätt än vad som gäller vid en fordran som följer helt i enlighet med lagstiftningen i den enskilda staten och inte heller på ett sådant sätt som omöjliggör eller väsentligt försvårar indrivningen. Det innebär rent allmänt att medlemsstaten måste försöka att driva in skulderna omedelbart, och att den måste använda alla medel som är tillåtna. Eventuellt måste medlemsstaten vidta åtgärder för att kunna tillgodose sin fordran ur de förmögenhetsvärden som finns hos gäldenären och sträva efter att likvidera gäldenärens bolag om det inte är i stånd att betala tillbaka skulden.

([18]) Dom i Europeiska gemenskapernas domstol den 21 mars 1991 i mål C-303/88, Italien/Kommissionen, Rec. 1991, s. I-1433.

(46) Liksom vid varje skuldindrivning måste medlemsstaten, om den uppträder som en normal kreditgivare, sträva efter att eliminera risken för att indrivningen av skulden bestrids eller annulleras. För detta ändamål kan medlemsstaten sätta in alla de medel som står till buds enligt den nationella lagstiftningen, till exempel bestämmelser om bekämpning av bedrägeri som är till skada för kreditgivaren eller misstanke om överenskommelser inför insolvensförfarandet.

(47) I samband med likvidationen av ett bolag som är orsakat av ett insolvensförfarande är det möjligt, även troligt, att alla de förmögenhetsvärden som finns kvar i bolaget säljs ut. Detta behöver i sig inte ge upphov till något speciellt problem, eftersom köpet sker under uppsikt av en konkursförvaltare vars syfte är att i kreditgivarnas intresse uppnå bästa möjliga resultat. Intäkten från försäljningen kommer sedan att användas för att tillgodose deras fordringar. Visserligen kan försäljningsintäkten från förmögenhetsvärdena vara otillräcklig för att reglera bolagets alla skulder. Ur konkurrenssynpunkt är således en upplösning av bolaget för att säkerställa hela återbetalningen inte utan betydelse. Konkurrerande bolag som eventuellt påverkats negativt av oförenligt statligt stöd kommer att få möjlighet att fylla de luckor som uppstår på marknaden efter det likviderade bolaget och själva förvärva de förmögenhetsvärden som är till försäljning för att använda dem på ett mer effektivt sätt.

(48) För att förebygga att man inte kringgår kommissionens beslut och säkerställa att all snedvridning av konkurrensen undanröjs, är kommissionen visserligen skyldig att eventuellt se till att återkravsförfarandet inte endast begränsas till den förste mottagaren. Kravet måste även omfatta varje bolag som fortsätter det ursprungliga bolagets affärsverksamhet genom att använda produktionsanläggningar som övertagits från bolaget, såvida det finns fakta i övertagandet som på respektive sida talar för att affärsverksamheten faktiskt drivs vidare. Som exempel kan nämnas värden som övertagits (förmögenhetsvärden, betalningsskyldigheter, personal, konsoliderade förmögenhetsvärden) köpesumman, att fastställa identiteterna på aktieägaren eller på ägaren av det första bolaget och på köparen, tidpunkten vid vilken övertagandet ägde rum (efter granskningen, efter att det formella granskningsförfarandet inletts eller efter att det slutgiltiga beslutet utfärdats) och den kommersiella karaktären i överföringen. Sådana överväganden gäller även om affärsverksamheten överförs under själva insolvensförfarandet.

(49) Sedan förfarandet inletts i detta ärende fick kommissionen kort före utfärdandet av kommissionens slutgiltiga beslut kännedom om att konkursförvaltaren den 14 juli 1999 hade sålt förmögenhetsvärden i SMI till MD & D. Mål och syfte med detta förfarande kan ha varit att undanhålla dessa förmögenhetsvärden från att omfattas av kommissionens beslut. Detta skulle stå i strid med kommissionens uppgift att förhindra att man kringår kommissionens beslut, och med medlemsstaternas uppgift att säkerställa att de skyldigheter uppfylls som kommissionens beslut ålägger dem.

(50) I det aktuella fallet såldes förmögenhetsvärdena i SMI gemensamt med aktierna i SIMI till MD & D. Försäljningen av förmögenhetsvärdena krävdes för att göra det möj ligt för MD & D att överta verksamheten i SIMI, eftersom SIMI alltid hade använt sig av förmögenhetsvärdena i SMI och därmed dragit fördel av det stöd som formellt hade beviljats SMI.

(51) Försäljningen av anläggningstillgångarna ägde rum kort efter den 28 juni 1999, när samme förvaltare sålde 80 % av aktierna i MD & D till Megaxess och resterande 20 % till arbetstagare i MD & D. Det är tydligt att alla dessa transaktioner hänger samman och syftar till att överföra förmögenhetsvärden som var i SMI:s ägo och som användes av SIMI till MD & D:s nya aktieägare, så att tillgångarna skulle skyddas mot återkrävandet av olagligt beviljat statligt stöd. Under dessa omständigheter har de priser som betalats för de aktuella MD & D-aktierna å ena sidan och de priser som betalats för förmögenhetsvärdena i SMI och för SIMI-aktierna å andra sidan inget inflytande på bedömningen av hela transaktionen.

(52) Transaktionerna den 28 juni 1999 och den 14 juli 1999 ägde rum under granskningsförfarandet. Med andra ord, förmögenhetsvärdena i moderbolaget och aktierna i det helägda dotterbolaget fördes över till ett helägt dotterbolag till dotterbolaget medan förfarandet pågick och innan kommissionen fattat beslut om det stöd som beviljats moderbolaget och dess dotterbolag. Megaxess och de övriga köparna av MD & D och naturligtvis MD & D självt hade följaktligen full vetskap om att detta förfarande existerade och måste under alla omständigheter ta hänsyn till det. De hade även kunnat be kommissionen förklara eventuella konsekvenser för MD & D av det kommande beslutet. Slutligen konstaterar kommissionen att de tyska myndigheterna i sin skrivelse av den 7 februari 2000 uttryckligen bekräftat att granskningsförfarandet inte endast gällde SMI och SIMI utan även MD & D. Kommissionen anser det därför nödvändigt att i detta beslut tydliggöra att definitionen av ”mottagare” inte endast omfattar SIMI och SMI utan även MD & D liksom varje annat bolag till vilket förmögenhetsvärdena i SMI, SIMI eller MD & D i någon form överförts eller kommer att överföras i syfte att undgå konsekvenserna av detta beslut.

X. **SLUTSASER**

(53) Med hänsyn till detta faktum konstaterar kommissionen att såväl bidraget från THA till ett belopp av 64,8 miljoner mark som 70,3 miljoner mark som delstaten Brandenburg beviljade SMI och SIMI samt lånet från delstaten Brandenburg till SIMI till ett belopp av 4 miljoner mark och bidraget från BvS till SIMI till ett belopp av 1 miljon mark är att anse som stöd för vilka inga av undantagsbestämmelserna i artikel 87.2 och 87.3 i EG-fördraget är aktuella.

(54) Det stöd som utbetalats till bolaget är olagligt och oförenligt med den gemensamma marknaden och skall återkrävas. SMI:s rättsliga konkursförfarande får inte förhindra tillämpningen av detta beslut. Vidare skall hela det ovan nämnda stödet även återkrävas från MD & D, eftersom detta bolag dels förvärvade SIMI-aktierna, dels övertog förmögenhetsvärdena i SMI i syfte att kringgå konsekvenserna av detta beslut eller i varje fall med en sådan effekt. Slutligen måste stödet återkrävas från varje bolag till vilka förmögenhetsvärden från SMI, SIMI eller MD & D i någon form överförts eller kommer att överföras för att kringgå konsekvenserna av detta beslut.

(55) Återkrävandet av stöden inklusive dröjsmålsränta från den tidpunkt då stöden utbetalades skall ske i enlighet med tysk lagstiftning ([19]).

(56) Enligt EG-domstolens praxis innebär ett återkrävande av stöd att bestämmelserna skall tillämpas på ett sådant sätt att det återkrav som fastställts enligt gemenskapsrätten inte omöjliggörs i praktiken. Eventuella svårigheter av procedurmässig eller annan art i samband med verkställandet av denna bestämmelse får inte påverka dess rättmätighet ([20]).

HÄRIGENOM FÖRESKRIVS FÖLJANDE.

Artikel 1

Det bidrag som utbetalats av Treuhandanstalt på totalt 64,8 miljoner mark och det lån som delstaten Brandenburg beviljat på totalt 70,3 miljoner mark till förmån för System Microelectronics Innovation GmbH, Frankfurt/Oder i konkurs (SMI) är oförenliga med den gemensamma marknaden.

Artikel 2

Det bidrag på 1 miljon mark som beviljats av Bundesanstalt für vereinigungsbedingte Sonderaufgaben och det lån på 4 miljoner mark som beviljats av delstaten Brandenburg till förmån för det genom övertagande nybildade bolaget System Microelectronic Innovation GmbH, Frankfurt/Oder (SIMI) är oförenliga med den gemensamma marknaden.

Artikel 3

1. Förbundsrepubliken Tyskland skall vidta alla åtgärder som är nödvändiga för att från stödmottagaren återkräva det stöd som avses i artiklarna 1 och 2 och som olagligen redan utbetalats till stödmottagarna.

2. Återkravet skall ske i enlighet med förfarandena i nationell lagstiftning. Det stöd som skall återkrävas skall innefatta ränta som löper från den dag stödet stod till stödmottagarnas förfogande till den dag det återbetalats. Räntan skall beräknas på grundval av den referensränta som används vid beräkningen av bidragsekvivalenten inom ramen för regionalstöd.

3. I den mening som avses i denna artikel inbegriper definitionen av ”mottagare” SMI, SIMI och Microelectronic Design & Development GmbH (MD & D), samt varje bolag till vilket förmögenhetsvärden i SMI, SIMI eller MD & D i någon form överförts eller kommer att överföras i syfte att kringgå konsekvenserna av detta beslut.

Artikel 4

Förbundsrepubliken Tyskland skall inom två månader från delgivningen av detta beslut underrätta kommissionen om vilka åtgärder som har vidtagits för att följa beslutet.

Artikel 5

Detta beslut riktar sig till Förbundsrepubliken Tyskland.

Utfärdat i Bryssel den 11 april 2000.

På kommissionens vägnar

Mario MONTI

Ledamot av kommissionen

([19]) Kommissionens skrivelse till medlemsstaterna SG(91) D/4577 av den 4 mars 1991; samt dom i Europeiska gemenskapernas domstol av den 21 mars 1990 i mål C-142/87, Belgien/Kommissionen, Rec. 1990, s. I-959.

([20]) Se dom i fotnot 19, punkterna 58–63.